

Sygn. akt III AUz 269/14

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Małgorzata Gerszewska

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2014 r. w Gdańsku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy S. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do renty

na skutek zażalenia S. S.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Słupsku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 3 października 2014 r., sygn. akt VU 799/14

postanawia:

oddalić zażalenie.

Sygn. akt III AUz 269/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 3 października 2014 r. Sąd Okręgowy w Słupsku odmówił S. S. ustanowienia pełnomocnika z urzędu wskazując, iż nie przemawia za tym charakter sprawy, która nie jest skomplikowana. W ocenie Sądu ubezpieczony, o czym świadczy analiza odwołania oraz składanych przez niego pism procesowych, jest świadomy przedmiotu postępowania, jasno formułuje żądania i je uzasadnia, mimo zgłaszanych schorzeń i dolegliwości co pozwala mu na samodzielny udział w sprawie. Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd I instancji przywołał art. 117 § 5 kpc.

W zażaleniu na to postanowienie ubezpieczony podkreślił, że Sąd dokonując oceny zasadności wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu nie uwzględnił jego sytuacji zdrowotnej. Wskazał, że z uwagi na liczne schorzenia ma ograniczoną zdolność zadawania pytań, zaś głuchota utrudnia mu kontakt z otoczeniem. Niskie dochody nie pozwalają na opłacenie profesjonalnego pełnomocnika, zatem zażalenie jest w pełni uzasadnione.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne.

Stosownie do treści art. 117 § 5 kpc Sąd uwzględnia wniosek strony zwolnionej od kosztów sądowych o ustanowienie pełnomocnika z urzędu o ile udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie uzna za potrzebny. Przesłanka ta podlega ocenie Sądu. Potrzeba udziału w sprawie adwokata lub radcy prawnego może występować z uwagi na zawłość sprawy, czy też nieporadność lub ułomność strony ubiegającej się o tę pomoc, względnie trudną sytuację

materialną, uniemożliwiającą ubezpieczonemu skorzystanie z profesjonalnej pomocy prawnej. W niniejszej sprawie nie zachodziła potrzeba udziału pełnomocnika, albowiem postępowania tego nie cechuje zawilość stanu prawnego. Dodatkowo - co nie pozostaje bez znaczenia dla oceny zasadności wniosku skarżącej –ubezpieczony dobrze radził sobie w dotychczasowym postępowaniu. Składane przez niego do Sądu pisma świadczą o tym, że skarżący jest zorientowany w przysługujących mu uprawnieniach. Pisma składane są w określonych terminach i w określonej formie, co czyni uprawnionym wniosek, że S. S. nie jest osobą nieporadną, dla której prowadzenie własnej sprawy, z zakresu ubezpieczeń społecznych mogłoby stanowić poważny problem.

Podkreślić także trzeba że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, zwłaszcza w sprawach o rentę, Sąd jest zobligowany z urzędu do przeprowadzenia postępowania dowodowego, nawet bez wniosków stron, oraz badania zgromadzonego materiału i jego oceny pod kątem przepisów prawa. Inicjatywa strony procesowej w tego rodzaju sprawach, w zasadzie ogranicza się do możliwości wniesienia środków zaskarżenia w określonych terminach i w tym zakresie wnioskodawca bezsprzecznie dokonał czynności procesowych zgodnie z procedurą.

W kontekście zaprezentowanych rozważań wyjaśnić nadto należy, że sytuacja finansowa ubezpieczonego - choć niewątpliwie trudna - pozostaje bez wpływu na ocenę zasadności przyznania pełnomocnika z urzędu. Zgodnie bowiem z treścią art. 117 § 2 i § 5 kpc, do uwzględnienia wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu konieczne jest spełnienie łącznie dwóch przesłanek, tj. poniesienie kosztów zastępstwa procesowego połączone byłoby z uszczerbkiem w utrzymaniu wnioskodawcy oraz udział pełnomocnika z urzędu musi być potrzebny (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 17 maja 2012 r., sygn. akt III AUz 107/12, LEX nr 1164694). Jak trafnie podniósł Sąd Apelacyjny w Krakowie w postanowieniu z dnia 4 września 2012 r. (I ACz 1228/12, LEX nr 1216299). Art. 117 § 5 kpc nakazuje sądowi uwzględnić wniosek strony o ustanowienie pełnomocnika z urzędu tylko, jeżeli udział adwokata lub radcy prawnego w danej sprawie można uznać za potrzebny. Potrzeba udzielenia profesjonalnej pomocy prawnej stronie zachodzi przede wszystkim w sytuacji, gdy strona ta jest nieporadna, przez co należy rozumieć sytuację, w której nie potrafi ona w zrozumiały i poprawny sposób przedstawić swojego stanowiska procesowego oraz nie ma podstawowej orientacji w regułach rządzących procesem cywilnym, w związku z czym nie można zasadnie oczekiwać, iż pouczenia sądu udzielane w trybie art. 5 kpc będą wystarczające dla zapewnienia tej stronie odpowiedniej wiedzy o możliwych i celowych czynnościach procesowych. O potrzebie przyznania pełnomocnika z urzędu można też mówić wtedy, gdy strona wprawdzie nie jest nieporadna, jednakże sprawa ma na tyle skomplikowany pod względem prawnym lub faktycznym charakter, że jej właściwe prowadzenie wymaga pogłębionej wiedzy prawniczej. Wreszcie, potrzeba ustanowienia pełnomocnika z urzędu istnieje wtedy, gdy strona (np. ze względu na chorobę) nie jest w stanie samodzielnie prowadzić sprawy, w szczególności stawiać się na kolejne terminy rozpraw.

W analizowanej sprawie, z uwagi na materię jaką obejmuje, konieczność działania Sądu z urzędu oraz stopień skomplikowania, uznać należało, iż trafnym było stanowisko Sądu I instancji dotyczące braku potrzeby ustanowienia pełnomocnika z urzędu i w konsekwencji oddalenie wniosku ubezpieczonego. Samo subiektywne przekonanie skarżącego, że może mieć trudności z samodzielnym prowadzeniem procesu nie uzasadnia uwzględnienia wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu .

Mając na uwadze dokonane ustalenia, prawidłowe było rozstrzygnięcie Sądu I instancji zawarte w zaskarżonym postanowieniu i nie podważały go w jakimkolwiek stopniu zarzuty zawarte przez skarżącego w uzasadnieniu zażalenia.

Z tych względów, Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. postanowił jak w sentencji.

SSA Małgorzata Gerszewska